

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 4

The Attitudes of People Towards the Prevention and Treatment of Coronavirus COVID-19 According to the Four Noble Truths

พระครูศรีปริยัติวิธาน, ดร. (พระมหาแม้น คุปตรังสี/ทองวิจิตร)

Phrakhrusripariyativitan, Dr. (Phramaha Maen Kuppatarangsi/Thongvijit)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Sirindhorn Campus, Thailand

E-mail: Thongvijit2018@gmail.com

Received June 8, 2020; Revised July 7, 2020; Accepted September 25, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 2) นำเสนอแนวทางป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 4 งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานวิธี ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 151 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า ระดับของความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 4 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 และความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ตามลำดับ ส่วนแนวทางการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 4 คือ กำหนดรู้และทำความเข้าใจเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 การละและป้องกันสาเหตุของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 กำหนดเป้าหมายในการป้องกันและรักษา และปฏิบัติตามแนวทางที่เหมาะสม เช่น สวมหน้ากากอนามัย เว้นระยะห่างทางสังคม มีการวางแผนในการใช้จ่ายและใช้ชีวิต และทำจิตใจให้เข้มแข็ง เป็นต้น

คำสำคัญ: การป้องกันและรักษา; โรคติดเชื้อโควิด-19; หลักอริยสัจ 4

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the attitudes of people towards the prevention and treatment of Coronavirus COVID-19 according to the Four Noble Truths, 2) to present the ways to prevent and treat Coronavirus COVID-19 according to the Four Noble Truths. The study was a mixed research method. The researcher used the research questionnaire to collect quantitative data from the samples of 151 respondents and collected qualitative data through interviewing 5 scholars. The statistics used in this research consisted of Frequency, Percentage, Mean and Standard Deviation. Descriptive analysis was used to analyze qualitative data.

The results of the research were as follows: The overall attitudes of people towards the prevention and treatment of Coronavirus COVID-19 according the Four Noble Truths were at high level. In particular, the attitudes of people about the ways to prevent Coronavirus COVID-19 were at the highest level, followed by attitudes about the effects of Coronavirus COVID-19, attitudes about the treatment of Coronavirus COVID-19, and attitudes about the causes of Coronavirus COVID-19. The ways to prevent and treat Coronavirus COVID-19 according to the Four Noble Truths are as follows: Being aware and understanding of Coronavirus COVID-19, avoidance and prevention of the causes of Coronavirus COVID-19, setting goals in the prevention and treatment of Coronavirus COVID-19, and following appropriate ways in the prevention and treatment of Coronavirus COVID-19 such as wearing mask, social distancing, avoidance of going to crowded places, and strengthening the mind, and so on.

Keywords: Prevention and Treatment; Coronavirus COVID-19; The Four Noble Truths

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ได้สร้างความวิตกกังวล ความเครียดและความตื่นตระหนกแก่ชาวโลกอย่างมาก เนื่องจากเป็นไวรัสที่ทำลายระบบการทำงานของปอด เป็นเหตุให้บุคคลที่อ่อนแอสามารถเสียชีวิตอย่างรวดเร็ว วิธีการป้องกันก็ค่อนข้างยากลำบากเนื่องจากสามารถแพร่ระบาดผ่านการจาม การไอ และการสัมผัส จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้หลักอริยสัจ 4 ในการศึกษาและหาวิธีการป้องกัน ซึ่งหลักอริยสัจ 4 คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหา (ทุกข์) การหาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) การกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา (นิโรธ) และการดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่นำไปสู่การแก้ปัญหา (มรรค) BBC News Thai (4 พฤษภาคม 2563) กล่าวว่า โลกได้รับรู้เรื่องไวรัสชนิดนี้ หลังจากทางการจีนยืนยันเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2562 ว่า มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ในเมืองอู่ฮั่น ซึ่งมี

ประชากร 11 ล้านคน หลังจากเก็บตัวอย่างไปวิเคราะห์ จีนและองค์การอนามัยโลกระบุว่า เป็นเชื้อไวรัสโคโรนา คนไทยได้เคยรู้จักไวรัสในตระกูลนี้มาแล้วจากการระบาดของโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันร้ายแรง หรือ โรคซาร์ส (Severe Acute Respiratory Syndrome-SARS) ซึ่งมีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัสโคโรนาเช่นเดียวกัน และองค์การอนามัยโลก (World Health Organization-WHO) ได้ประกาศให้การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาเป็นการระบาดใหญ่ (Pandemic) เนื่องจากเชื้อไวรัสนี้สามารถลุกลามไปอย่างรวดเร็วทุกภูมิภาคของโลก มีการสันนิษฐานว่า ไวรัสชนิดนี้อาจเริ่มติดต่อกันจากสัตว์มาสู่คน โดยมีต้นตอการแพร่ระบาดจากงูเห่าของจีนและงูสามเหลี่ยมที่นำมาวางจำหน่ายในตลาดสดเมืองอูฮั่น กูเหล่านี้อาจกินค้างคาวแล้วเป็นพาหะนำเชื้อไวรัสมาสู่มนุษย์ เนื่องจากเชื่อกันว่าในค้างคาวมีเชื้อไวรัสชนิดนี้

โรคระบาด หมายถึงสถานการณ์การเกิดขึ้นของโรคในระยะเวลาเดียวกันและสามารถแพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ โดยโรคระบาดบางประเภทติดต่อกันได้ทั้งระหว่างคนและระหว่างสัตว์สู่คน โดยมีเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ เป็นสาเหตุหรือพาหะนำโรค เช่นโรคไข้หวัดใหญ่ และโรคไข้เลือดออก เป็นต้น ภูมิภาคมีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคระบาด ดังนั้น จะต้องมีการเตรียมการและการวางแผนเพื่อรับมือกับจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการเฝ้าระวังและการวิเคราะห์ลักษณะการกระจายตัวของโรค เสนอแนะวิธีการป้องกันให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง (พิมพ์พลอย เผือกพวง, 2561) ขณะที่ Barrett, Kuzawa, McDade and Armelagos (1998) ได้แบ่งปรากฏการณ์ทางระบาดวิทยาในมุมมองของมานุษยวิทยาการแพทย์ว่ามีการเปลี่ยนผ่าน 3 ยุค ดังนี้ คือ ยุคที่หนึ่งเป็นการเกิดขึ้นของโรคระบาดแบบดั้งเดิมเช่น อหิวาตกโรค กาฬโรค ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ยุคหินที่มนุษย์มีการตั้งรกรากเป็นหลักแหล่ง ยุคที่สอง เป็นการระบาดของโรคเรื้อรังเช่น มะเร็ง ความดัน โรคหัวใจและเบาหวาน ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมนุษย์ในยุคอุตสาหกรรม ยุคที่สาม เป็นโรคระบาดสายพันธุ์ใหม่ ที่เรียกว่าโรคอุบัติใหม่ เช่น ไข้หวัดนก โรคซาร์ส ไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ ด้านโกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ (2563) กล่าวว่าโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ที่ชาวโลกกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันนี้ จัดเป็นโรคอุบัติใหม่ในยุคที่สามที่สามารถแพร่ระบาดได้อย่างรวดเร็วเพราะเกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการติดต่อสื่อสาร การทำธุรกิจ การค้าและการเดินทางข้ามพรมแดนของคนอย่างไม่เคยมีมาก่อน ดังที่ Nguyen (2017) ค้นพบว่า ยุคโลกาภิวัตน์ทำให้โลกไร้พรมแดน มีการติดต่อทางธุรกิจ และการเดินทางไปมาหาสู่กันทั่วทุกภูมิภาคของโลก จึงเป็นเหตุให้เชื้อโรค พาหะนำโรคและผู้ป่วยเดินทางไหลเวียนไปทั่วโลก ก่อให้เกิดระบาดของโรคอย่างรวดเร็ว

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization-WHO) ได้ออกมาเตือนว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จะยังไม่ยุติลงในเร็ว ๆ นี้ และองค์การอนามัยโลกยังเป็นห่วงการแพร่ระบาดที่เพิ่มขึ้นในแอฟริกา ยุโรปตะวันออก ละตินอเมริกา และบางประเทศในเอเชีย โดยขณะนี้ มีผู้ติดเชื้อมากกว่าล้านคน และเสียชีวิตกว่าสองแสนคน (หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ, 6 พฤษภาคม 2563) จากการศึกษาทางประวัติศาสตร์ โรคระบาดใหญ่เคยเกิดขึ้นทุก ๆ 100 ปี โดยก่อนหน้านี้ ประมาณหนึ่งร้อยปีที่แล้ว เคยเกิดไข้หวัดใหญ่สเปน ซึ่งเชื้อไวรัสนี้ได้คร่าชีวิตประชากรโลกราว 40-50 ล้าน ภายใน

ระยะเวลา 2 ปี คือระหว่างปี ค.ศ.1918-1920 เหล่านักวิทยาศาสตร์และนักประวัติศาสตร์เชื่อว่า ราว 1 ใน 3 ของประชากรโลกในขณะนั้นหรือราว 1.8 พันล้านคน ติดเชื้อไวรัสลมพิษชนิดนี้ มีการประมาณการว่าใช้หวัดใหญ่สเปนได้คร่าชีวิตผู้คนไปมากกว่าจำนวนผู้เสียชีวิตในสงครามโลกครั้งที่ 1 ซึ่งสิ้นสุดลง ในขณะที่โรคกำลังเริ่มแพร่ระบาดไปทั่วโลก (BBC News Thai, 2 พฤษภาคม 2563) (Brown and Nading, 2019) พบว่า การอุบัติขึ้นของไวรัสโคโรนาที่แพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว ท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่า เชื้อไวรัสได้กลายพันธุ์ เป็นเชื้อโรคที่ปรับเปลี่ยนพันธุกรรมกลายเป็นเชื้อที่ดื้อยา ทำให้วงการแพทย์และวิทยาศาสตร์ไม่สามารถหาการรักษาได้ทันในเวลาอันรวดเร็ว

โรคระบาดเป็นส่วนหนึ่งของความทุกข์ที่เกิดขึ้นในวงจรชีวิตของมนุษย์และสัตว์โลก คือ ชาติ ชรา พยาธิ (โรค) และมรณะ ดังนั้น จะต้องใช้วิธีคิดและการปัญหาตามหลักอริสัจ 4 ในทางพระพุทธศาสนา คือ การกำหนดรู้ปัญหา การหาสาเหตุของปัญหา การกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา และการปฏิบัติตามแนวทางที่นำไปสู่การแก้ปัญหา พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2558) ได้อธิบายว่า อริสัจ 4 คือ ความจริงอันประเสริฐ ความจริงของพระอริยะ ความจริงที่ทำให้ผู้เข้าถึงกลายเป็นอริยะ คือ 1. ทุกข์ (ความทุกข์ สภาพที่ทนได้ยาก สภาพที่บีบคั้น ชาติ ชรา พยาธิ มรณะ การประสบสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ความพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก เป็นต้น) 2. ทุกขสมุทัย (สาเหตุแห่งทุกข์ สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ ได้แก่ กามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา) 3. ทุกขนิโรธ (ความดับทุกข์ ได้แก่ภาวะที่ดับทณดับไป ภาวะที่ไม่มีมีความทุกข์ ภาวะที่หลุดพ้น สงบ ปลอดภัย) 4. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา (ปฏิปทาที่นำไปสู่ความดับไปแห่งทุกข์ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ หรือแนวทางปฏิบัติเพื่อความดับไปแห่งปัญหา) พระพรหมคุณาภรณ์ ยังได้อธิบายขั้นตอนและกิจที่ควรทำในอริยสัจ 4 ดังนี้ 1. ทุกข์ เป็นขั้นแถลงปัญหาที่จะต้องทำความเข้าใจและรู้ขอบเขต (ปริยญา) 2. สมุทัย เป็นขั้นวิเคราะห์และวินิจฉัยมูลเหตุของปัญหา ซึ่งจะต้องแก้ไขกำจัดให้หมดสิ้นไป (ปหานะ) 3. นิโรธ เป็นขั้นบอกภาวะที่ปราศจากปัญหา อันเป็นจุดหมายที่ต้องการให้เห็นว่าการแก้ปัญหาเป็นไปได้ และจุดหมายนั้นควรเข้าถึง ซึ่งจะต้องทำให้สำเร็จ (สังคิกิริยา) 4. มรรค เป็นขั้นกำหนดวิธีการ ขั้นตอน และรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติในการลงมือแก้ปัญหา (ภาวนา)

งานวิจัยนี้ได้ใช้หลักของอริยสัจ 4 เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ทุกข์ คือ ขั้นกำหนดปัญหา กำหนดรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา สมุทัย คือ ขั้นตั้งสมมติฐาน การหาสาเหตุของปัญหา นิโรธ การศึกษาวิธีดับปัญหา และมรรค คือ การกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ซึ่งปัญหาในงานวิจัยนี้ได้แก่โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาโควิด-19 ซึ่งกำลังระบาดอยู่ในขณะนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 4
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 4

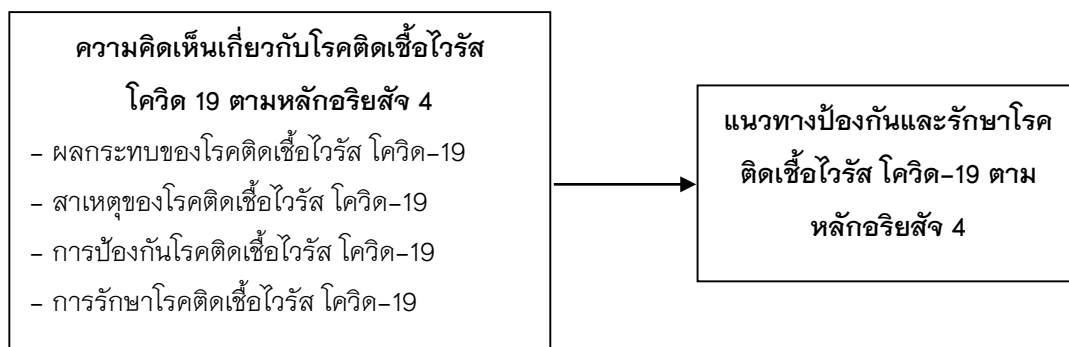
การทบทวนวรรณกรรม

Qiu, Rutherford, Mao and Chu (2017) พบว่า โรคระบาดมีประวัติศาสตร์อันยาวนานและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อชีวิตมนุษย์โดยส่งผลกระทบทางลบต่อสุขภาพ เศรษฐกิจและชีวิตของประชาชน การจะรักษาโรคระบาดให้ได้ผลนั้นจะต้องพัฒนาวัคซีนมาป้องกัน และต้องพัฒนายาที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการรักษาโรคระบาดนั้น ๆ ได้โดยเฉพาะ นอกจากนี้ ประชาชนจะต้องให้ความร่วมมือในการรักษาโรคระบาดด้วย Alley and Sommerfeld (2014) ได้อธิบายว่า วงการแพทย์จะต้องพัฒนาความรู้ทางการแพทย์ และยาให้สามารถรับมือกับการกลายพันธุ์ของโรคอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากโรคระบาด โรคระบาดที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งตามวงจรชีวิตของโลกยังเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางประวัติศาสตร์ สังคมและนิเวศวิทยา และโรคระบาดสามารถพัฒนาตนเองหรือกลายพันธุ์ไปสู่โรคที่ดื้อยา ซึ่งยากต่อการรักษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ และระบบสังคม ทำให้การใช้ชีวิตของประชาชนมีความยากลำบากกว่าเดิม Bureau of Epidemiology, Thailand (2558) รายงานว่า อุณหภูมิของโลกมีผลต่อการการยืดยาวระยะเวลาของการดำรงอยู่ของโรค ทำให้โรคแพร่กระจายไปได้ไกล สัตว์บางประเภทที่เป็นพาหะของโรคมีการเจริญเติบโตในสภาพอากาศที่อบอุ่น จึงทำให้ปริมาณของสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคมีปริมาณสูงขึ้น ทำให้จำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเป็นลูกโซ่ พิมพ์พลอย เพือกพวง (2561) พบว่า สาเหตุของการเพิ่มขึ้นของโรคระบาดมาจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิของโลกมีผลต่อการดำรงอยู่ของเชื้อโรค จึงควรมีการเตรียมการและวางแผนเพื่อรับมือกับจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งต้องมีการเฝ้าระวังลักษณะของการกระจายตัวของโรคด้วย

หลักอริยสัจ 4 ในพระพุทธศาสนาสามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้เพราะเป็นหลักการค้นหาความจริงและแนวทางแก้ปัญหาตามหลักของเหตุผล พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2538) ได้กล่าวอ้างถึงพระบาลี ซึ่งให้ความหมายว่า อริยสัจหมายถึง สัจจะที่พระอริยตรัสรู้ สัจจะของพระอริยะ สัจจะที่ทำให้เป็นพระอริยะ และสัจจะอย่างพระอริยะคือแท้แน่นอน พระพรหมคุณาภรณ์ (2558) ได้อธิบายขั้นตอนและกิจที่ควรทำในอริยสัจ 4 ดังนี้ (1) ทุกข์ เป็นขั้นแถลงปัญหาที่จะต้องทำความเข้าใจและรู้ขอบเขต (ปริยญา) (2) สมุทัย เป็นขั้นวิเคราะห์และวินิจฉัยมูลเหตุของปัญหา ซึ่งจะต้องแก้ไขกำจัดให้หมดสิ้นไป (ปหานะ) (3) นิโรธ เป็นขั้นบอกภาวะที่ปราศจากปัญหา อันเป็นจุดหมายที่ต้องการให้เห็นว่า

การแก้ปัญหาเป็นไปได้ และจุดหมายนั้นควรเข้าถึง ซึ่งจะต้องทำให้สำเร็จ (สัจฉิกริยา) (4) มรรค เป็นขั้นกำหนดวิธีการ ขั้นตอน และรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติในการลงมือแก้ปัญหา (ภาวนา)

พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ (2528) กล่าวว่า กิจในอริยสัจ 4 เป็นเรื่องของการกระทำหรือการปฏิบัติ (Action) ทั้งสิ้น ส่วนหลักอริยสัจ 4 เป็นแนวคิด (Concept) หลักการ (Principle) หรือสภาวะการณ์ (Condition) อันจะต้องนำไปปฏิบัติ พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ (2528) อ้างอิงจากแนวคิดของสารโธ บัควี 2511) ได้อธิบายขั้นและกิจในอริยสัจ 4 และวิธีการสอนตามขั้นของอริยสัจ 4 คือ (1) ทุกข์ ควรกำหนดรู้ (ปริยญา) ได้แก่ ขั้นกำหนดปัญหา ศึกษาพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ด้วยความรอบคอบ และพยายามกำหนดขอบเขตของปัญหา (2) สมุทัย ควรละ (ปหานะ) ได้แก่ ขั้นตั้งสมมติฐาน ขั้นศึกษาหาสาเหตุของปัญหา ขั้นทำความเข้าใจว่าในการแก้ปัญหาจะต้องกำจัดหรือดับที่ต้นตอของปัญหาเหล่านั้น (3) นิโรธ ควรทำให้แจ้ง (สัจฉิกริยา) ได้แก่ ขั้นทดลองหรือเก็บข้อมูล ขั้นการทำให้แจ้งหรือบรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ ขั้นการทดลองหรือบันทึกผลการทดลอง หรือข้อมูลไว้พิจารณาในขั้นต่อไป (4) มรรค ควรทำให้เจริญ ควรบำเพ็ญให้บริบูรณ์ (ภาวนา) ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ขั้นทดลองปฏิบัติจนรู้ว่า ผลการทดลองแก้ปัญหาได้หรือไม่ โดยจะต้องมีการวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลตามทีบันทึกไว้ในขั้นที่ 3 ขั้นนี้จะเป็นขั้นสรุปแนวทางปฏิบัติที่ได้ผลแล้วให้ลงมือปฏิบัติตามแนวทางนั้น

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Research Method) ทำการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเป็นงานวิจัยสนับสนุน โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก 5 ท่าน มีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์และบุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย และวิทยาเขตศาลายา จังหวัด

นครปฐม จำนวน ทั้งหมด 151 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงได้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยในการสร้างแบบสอบถามมีวิธีการ ดังนี้

1. **การวิจัยเชิงปริมาณ** ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาสร้างเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีคำถามชนิดปลายปิด โดยแบ่งโครงสร้างแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1 แบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ อายุการทำงาน และรายได้ต่อเดือน

1.2 แบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating scale) เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักวิธี 4 ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก 5 คน ซึ่งเป็นทรงคุณวุฒิ โดยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย 2 คน อนุศาสนาจารย์ 2 คน และ ประชาชน 1 ผู้ติดตามข่าวและสนใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยวิธีสัมภาษณ์เจาะจง

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้นำเอาแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อ

1. ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item Objective Congruence Index) ในการสร้างประเด็นคำถาม

2. หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยทดลองใช้แบบสอบถามกับประชาชนที่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.93

3. ปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ประสานงานกับผู้บริหารและบุคลากรในสถานที่ทำงานเพื่อเป็นตัวแทนในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดแก่บุคลากรและกลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะมีการตอบแบบสอบถามให้ชัดเจนก่อน

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 151 คน ได้แบบสอบถามกลับมาทั้ง 151 ชุด คิดเป็นหนึ่งในร้อยเปอร์เซ็นต์เต็ม

3. ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Five Rating Likert Scale) มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมทางสังคมศาสตร์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามดังนี้ คือ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด ส่วนเกณฑ์ในการแปลผลหรือความหมายของค่าเฉลี่ย นำนักคำตอบ ผู้วิจัยได้กำหนดเป็น 5 ระดับ ดังนี้ คือ ค่าเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายความว่า มีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายความว่า มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายความว่ามีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายความว่า มีความเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายความว่า มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา โดยทำการวิเคราะห์เชิงบรรยาย (Descriptive Analysis) เพื่อนำมาเทียบเคียงกับข้อมูลเชิงปริมาณในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (New body of knowledge)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อายุการทำงาน และรายได้ต่อเดือน

2. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ชายคิดเป็นร้อยละ 60.26 และผู้หญิงคิดเป็นร้อยละ 39.74 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 36–45 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.74

รองลงมาคืออายุระหว่าง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.87 อายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.56 อายุ 56 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.90 และอายุน้อยกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.93

ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นโสดคิดเป็นร้อยละ 49.67 รองลงมาได้แก่ สมรส คิดเป็นร้อยละ 43.05 หม้ายคิดเป็นร้อยละ 3.97 และหย่าร้างคิดเป็นร้อยละ 3.31 ด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 43.05 รองลงมา ได้แก่ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 36.42 ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 13.25 และปริญญาเอกคิดเป็นร้อยละ 7.28 ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 36.42 พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 29.80 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 17.22 และธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 16.56

ด้านอายุการทำงาน ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานระหว่าง 5-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.11 รองลงมา ได้แก่ อายุการทำงานน้อยกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.18 อายุการทำงานระหว่าง 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.87 อายุการทำงานระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.25 และอายุการทำงานมากกว่า 36 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.60 ปี

ด้านรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 -15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.36 รองลงมาได้แก่ รายได้ระหว่าง 15,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.19 รายได้ระหว่าง 25,001-35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.56 รายได้ระหว่าง 35,001-45,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.93 และรายได้มากกว่า 45,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.97

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 4

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับของความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 4 โดยรวม อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.64 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81 รองลงมาได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มีค่าเฉลี่ย 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มีค่าเฉลี่ย 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 และความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มีค่าเฉลี่ย 3.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90

ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวทางป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 4

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก มีแนวทางในการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ดังนี้ คือ ในโลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งการแข่งขัน และดิ้นรนเพื่อหาปัจจัยในการดำรงชีพ ทำให้ประสบกับความยากลำบากมากเพราะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ทำให้การประกอบอาชีพ การ

ทำงานและการใช้ชีวิตทุกอย่างไม่เหมือนเดิม ต้องใช้ชีวิตอย่างมีสติ และไม่ประมาท รั้วตระวังตัวอยู่ตลอดเวลา จะต้องคิดเสมอว่า เรากำลังเผชิญกับศัตรูคือโรคภัยที่มองไม่เห็นตัว ป้องกันยาก จะต้องปฏิบัติตามข้อกฎหมายและคำแนะนำของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 (ศบค.) อย่างเคร่งครัด จะต้องสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งที่ออกจากบ้าน เว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) ล้างมือทำความสะอาดอวัยวะร่างกายบ่อย ๆ ไม่เข้าไปในสถานที่ที่เสี่ยงที่มีคนแออัด หรือสถานที่ที่มีอากาศไม่ถ่ายเท การเจลและยาฆ่าเชื้อโควิดสม่ำเสมอ กักตัวอยู่ในบ้าน ไม่มั่วสุม ไม่เล่นการพนัน ไม่ชวนกันดื่มสุราอันเป็นเหตุให้ขาดสติ ขาดการระมัดระวังตัว ในขณะเดียวกัน ควรสวดมนต์ไหว้พระและทำสมาธิที่บ้านเพื่อช่วยให้จิตใจสงบไม่ฟุ้งซ่าน นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลักยังกล่าวเพิ่มเติมว่า โรคโควิดทำให้คนไทยได้ฟื้นฟูวัฒนธรรมแห่งการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนที่มีกินมีใช้ก็ช่วยแบ่งปันน้ำใจให้คนที่ไม่มีเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดมากกับการดำรงชีพ

ผู้ให้ข้อมูลหลักยังได้นำเสนอแนวทางเพิ่มเติมว่า จะต้องดูแลร่างกายให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง โดยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์โดยปรุงสุกด้วยตนเอง หรือหากไม่มีเวลาเตรียมก็จัดหาจากร้านอาหารตามสั่งทั่วไปและนำไปรับประทานในที่พักส่วนตัว เมื่อต้องหยิบจับอุปกรณ์หรือสัมผัสกับวัตถุสิ่งของสาธารณะต่าง ๆ ก็ควรล้างมือด้วยสบู่หรือเจลล้างมือทุกครั้ง สวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งเมื่อออกจากที่พักช่วงเวลาไปปฏิบัติงานหรือไปในสถานที่ต่าง ๆ ที่คับคั่งด้วยผู้คน เช่น ตลาดนัด หรือ โรงพยาบาล เป็นต้น หลีกเลี่ยงการจับกลุ่มพูดคุยกัน หรือหากจำเป็นต้องมีกิจกรรมร่วมกันก็ควรเว้นระยะห่างทางสังคมตามมาตรการอย่างเคร่งครัด หากมีอาการไอ จามก็ควรใช้หน้ากากอนามัยหรือผ้าเช็ดหน้าป้องกันไว้ ติดตามข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างสม่ำเสมอเพื่อรับรู้ความเคลื่อนไหวและทิศทางสำหรับการปรับตัวอย่างเป็นปัจจุบัน ที่สำคัญเพื่อย้ำเตือนตนเองให้มี “ความตระหนัก แต่ไม่ถึงกับตระหนก” จนเกินไป ควรมีความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น ให้กำลังใจตนเองและบุคคลรอบข้างเพื่อก้าวผ่านช่วงเวลาแห่งความยากลำบากอย่างตระหนักรู้และปล่อยวาง

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ได้เสนอแนะว่าแนวทางป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักการทางพระพุทธศาสนา คือ ประการที่หนึ่ง จะต้องมียศ สภาธิ ปญญา คำว่า ศีล คือมีระเบียบวินัยในตนเอง มีความเคารพต่อกฎระเบียบของสังคมที่ได้กำหนดขึ้นว่าเมื่อเจอโรคระบาดเช่นนี้ ทุกคนจะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร ประการที่สอง มีจิตใจเข้มแข็งหนักแน่น เชื่อมมั่นและมุ่งมั่นในวิธีการรักษาโรค เรียกว่ามีสมาธิ ประการที่สาม จะต้องมียศปญญาในการไตร่ตรอง ไม่ตื่นตระหนก มีสติสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำ ควรพยายามศึกษาและทำความเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและระมัดระวัง วางแผนการใช้จ่ายและการใช้ชีวิตเพื่อให้รอดพ้นจากการติดเชื้อโรคระบาดโควิด-19 ให้ได้ ต้องเรียนรู้ที่จะปล่อยวาง คิดว่าทุกอย่างเป็นกฎธรรมมีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปเป็นธรรมดา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับของความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ตามหลักอริยสัจ 4 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสามารถตีความได้ว่าประเทศไทยมีวิธีการรับมือหรือป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้เป็นที่น่าพอใจมาก และได้รับคำชมมากมายจากต่างประเทศและองค์กรต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ (10 พฤษภาคม 2563) ที่รายงานข่าวว่า “Thailand ไทยแลนด์ ชื่อนี้กระหึ่มก้องโลก ได้รับคำชื่นชมมากมายจากผู้นำประเทศและองค์กรต่าง จากทั่วโลกถึงความร่วมแรงร่วมใจกันเอาชนะเจ้าไวรัสตัวร้ายโควิด-19” สำหรับวิธีการป้องกัน คนไทยปฏิบัติอย่างเคร่งครัดสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ การสวมหน้ากากอนามัย ทุกครั้งที่ออกจากบ้าน การล้างมือและทำความสะอาดร่างกายบ่อย ๆ การไม่เข้าไปในสถานที่เสี่ยง เช่น สถานที่ที่มีอากาศไม่ถ่ายเท หรือสถานที่แออัด การใช้เจลหรือยาฆ่าเชื้อโควิดทุกครั้งที่ใช้เข้า-ออก จากบ้านหรือร้านค้า การกักตัวอยู่บ้านและการเว้นระยะห่างทางสังคม และสุดท้าย คือการสวดมนต์ไหว้พระ ทำสมาธิที่บ้านหรือที่สงบจากผู้คน ซึ่งมาตรการทั้งหมดนี้ คนไทยให้ความร่วมแรงร่วมใจเป็นอย่างดี สอดคล้องกับหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ (10 พฤษภาคม 2563) ที่รายงานข่าวว่า “เรามาถึงวันนี้ได้ ต้องขอปรบมือดัง ๆ ให้กับคนไทยทุกคน ทุกกลุ่มที่ได้ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่เอาจริงเอาจังกับการทำตามกติกาที่ภาครัฐกำหนดขึ้นมา จนทำให้ประเทศไทยต่อสู้กับโควิด-19 ได้อย่างดีเลิศ เมื่อเทียบกับคนทั้งโลก จะเห็นได้ว่าไทยเรามีแนวโน้มว่าจะดีขึ้นกว่ามาก” อย่างที่ ดร.เสรี วงษ์มณฑา นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและการตลาดได้แสดงความคิดเห็นว่า ประเทศไทยสู้โควิด-19 ได้ดีเลิศนั้นเพราะ 1. หมอแนะนำมาตรการกำหนดพฤติกรรม 2. รัฐบาลประกาศเป็นกฏกติกา เป็นกฎหมายใช้บังคับบ้าง ขอความร่วมมือบ้าง 3. สื่อมวลชนช่วยกันสื่อสารเผยแพร่ 4. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทำงานด้วยความทุ่มเทเต็มที่ ด้วยยุทธศาสตร์ที่ใช้สมองและหัวใจในการทำงาน 5. เจ้าหน้าที่ปกครอง ทหาร ตำรวจ ทำงานอย่างเต็มที่ในการกำกับดูแลให้ประชาชนทำตามกฏกติกา 6. ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฏกติกาที่หมอแนะนำ ใส่หน้ากาก ล้างมือบ่อย ๆ ออกจากบ้านแต่น้อย ไม่ไปที่มีคนมาก รักษาระยะห่างทางสังคม เป็นการป้องกันตนเอง 7. จัดการดูแลคนไทยที่กลับจากต่างประเทศเป็นอย่างดี ทั้งที่อยู่ อาหารการกิน และการบริการของเจ้าหน้าที่ 8. คนไทยมีน้ำใจต่อกัน มีคำว่า “ให้” เป็นหัวใจสำคัญของการช่วยเหลือกัน ทั้งการทำงานเป็นจิตอาสา บริจาคเงิน บริจาคสิ่งของที่จำเป็นในการป้องกัน และจัดหาอาหารและเครื่องดื่มให้แก่ผู้ที่มีความต้องการ ถือเป็นความรับผิดชอบต่อกันที่อยู่ร่วมกันในสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญรัตน์ จันทวี พระครูวิรุฬห์สุตคุณ และทองดี ศรีตระการ (2020) ที่พบว่า ความรับผิดชอบมีความสำคัญมาก เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้สังคมอยู่อย่างมีความสุข ควรปลูกฝังให้ประชาชน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม และสอดคล้องกับแนวคิดของ อนึ่ง วงการแพทย์ไทยได้รับการชื่นชมอย่างมากจากทั่วโลกในการรักษาโรคติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการแพทย์ไทยที่สามารถประยุกต์ใช้ยาในการ

รักษาผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Alley and Sommerfeld (2014) ที่พบว่า วงการแพทย์จะต้องพัฒนาความรู้ทางการแพทย์ และยาให้สามารถรับมือกับการกลายพันธุ์ของโรคอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากโรคระบาด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ทำลายระบบเศรษฐกิจและความเจริญของโลก โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ทำให้ประชาชนมีความยากลำบากในการดำรงชีพ เช่น ขาดแคลนรายได้และอาหาร เป็นต้น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 แพร่ระบาดง่าย โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ทำลายความสุขและความสะดวกสบายของมวลมนุษย์ และโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 มีความรุนแรงและอันตรายมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ (2563) ที่พบว่า โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมอย่างกว้างขวาง มีผลต่อการค้าและการลงทุน ทำให้เศรษฐกิจถดถอยอย่างมาก ทำให้ประชาชนไม่สามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ และสอดคล้องกับ Alley and Sommerfeld (2014) ซึ่งพบว่า โรคระบาดที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งตามวงจรชีวิตของโลกยังเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางประวัติศาสตร์ สังคมและนิเวศวิทยา และโรคระบาดสามารถพัฒนาตนเองหรือกลายพันธุ์ไปสู่โรคที่ดื้อยา ซึ่งยากต่อการรักษา ซึ่งส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจ และระบบสังคม ทำให้การใช้ชีวิตของประชาชนมีความยากลำบากกว่าเดิม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 จะยุติการแพร่ระบาดก็ต่อเมื่อมีการค้นพบวัคซีนป้องกัน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 จะหมดไปด้วยการป้องกันของมนุษย์เช่นการสวมหน้ากาก การกักตัวเอง และการเว้นระยะห่างทางสังคม และประชาชนมีความพึงพอใจต่อการรักษาและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ของประเทศไทย ข้อค้นพบเกี่ยวกับประเด็นเรื่องการรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Qiu, Rutherford, Mao and Chu (2017) ซึ่งพบว่า โรคระบาดมีประวัติศาสตร์อันยาวนานและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อชีวิตมนุษย์โดยส่งผลกระทบทางลบต่อสุขภาพ เศรษฐกิจและชีวิตของประชาชน การจะรักษาโรคระบาดให้ได้ผลนั้นจะต้องพัฒนาวัคซีนมาป้องกัน และต้องพัฒนายาที่มีประสิทธิภาพสำหรับการรักษาโรคระบาดนั้น ๆ ได้โดยเฉพาะ นอกจากนี้ประชาชนจะต้องให้ความร่วมมือในการรักษาโรคระบาดด้วย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เกิดจากผลกระทบที่มนุษย์ก่อขึ้น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เป็นโรคระบาดร้ายแรงเกิดขึ้นทุก 100 ปี ซึ่งคร่าชีวิตของประชากรโลกจำนวนมาก โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เกิดจากเชื้อไวรัสที่หลุดจากห้องทดลองของนักวิทยาศาสตร์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ติดต่อกับการบริโภคเนื้อสัตว์ที่มีไวรัสเช่น ค้างคาว เป็นต้น และโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เป็นการลงโทษของธรรมชาติ จะเห็นได้ว่าความเชื่อเรื่องสาเหตุของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 อยู่ในระดับปานกลาง อาจตีความได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบชัดเกี่ยวกับสาเหตุของโรคที่แท้จริง

ทราบแต่เพียงว่า เป็นเชื้อไวรัสประเภทเดียวกับโรคซาร์ส (SARS) แต่ภายหลังได้มีการกลายพันธุ์มาเป็นไวรัสโคโรนา ซึ่งลักษณะเหมือนมงกุฎ คำว่า Corona แปลว่า มงกุฎ จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเชื่อว่า โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เกิดจากผลกระทบที่มนุษย์ได้ก่อขึ้น มนุษย์ทำกรรมเช่นใดก็จะได้รับผลของกรรมเช่นนั้น ไม่ว่าจะทำกับมนุษย์ กับสัตว์หรือกับธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนาว่า สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม สอดคล้องกับข้อค้นพบของพระเมธีธรรมาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2539) ซึ่งได้อธิบายว่า พระพุทธศาสนาสอนเรื่องศรัทธาอันเป็นความเชื่อพื้นฐานของชาวพุทธ 4 อย่างคือ 1. เชื่อการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า 2. เชื่อกฎแห่งกรรม 3. เชื่อว่ากรรมที่เราทำมีผลจริง 4. เชื่อว่าเราได้รับผลของกรรมที่เราทำประชาชนมีความเชื่อตามที่ได้ศึกษาประวัติศาสตร์ว่า โรคระบาดเกิดขึ้นในโลกทุก 100 ปี สอดคล้องกับรายงานการวิจัยที่ Qiu, Rutherford, Mao and Chu (2017) ได้ระบุไว้ว่า หากศึกษาทางประวัติศาสตร์ก็จะพบว่า โรคระบาดใหญ่เกิดขึ้นประมาณทุก 100 ปี โดยก่อนหน้านี้เมื่อปี ค.ศ. 1918 (พ.ศ. 2461) เกิดโรคระบาดใหญ่คือไข้หวัดสเปน มีคนติดเชื้อเสียชีวิตประมาณ 20-50 ล้าน หรือ 1 ใน 5 ของประชากรโลก โดยมีผู้ติดเชื้อสูงถึง 50-100 ล้านคน ซึ่งเว็บไซต์ Money Buffalo (6 เมษายน 2563) ได้รายงานว่ ในขณะที่ไวรัสไข้หวัดใหญ่สเปนระบาดในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 นั้น ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 6 มีคนไทยติดเชื้อมากถึง 2.3 ล้านคน และตายมากกว่า 80,000 คน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

- 1) ประชาชนควรสวมหน้ากากอนามัย ล้างมือและร่างกายบ่อย ๆ เว้นระยะห่างสังคม กักตัวอยู่ในที่ปลอดภัยจากโรค ไม่เข้าไปในที่คับคั่งด้วยผู้คน ใช้เจลหรือน้ำยาฆ่าเชื้อ
- 2) ประชาชนควรเรียนรู้วิธีการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 และปฏิบัติตามคำแนะนำของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับและกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด
- 3) ประชาชนควรทำจิตใจให้เข้มแข็ง ให้กำลังใจตนเองและคนรอบข้าง ไม่ตื่นตระหนกจนเกินไป และเรียนรู้ที่จะปล่อยวาง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นและความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 อยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาเหตุของโรคระบาดในครั้งนี้เพิ่มเติม
- 2) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 อย่างเร่งด่วนเพื่อช่วยชะลอและยุติการแพร่ระบาดของโรคนี้

3) ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นและการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ผู้วิจัยขอเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันและรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ตามหลักอริยสัจ 4 ดังภาพที่

1

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุป

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เป็นโรคอันตรายถึงแก่ชีวิต มีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและไม่มีท่าทีว่าจะสงบลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศแถบอเมริกาและยุโรป เราจะต้องศึกษาให้รู้ ให้เข้าใจ

เรื่องผลกระทบ สาเหตุ วิธีการป้องกันและวิธีการรักษา ตามแนวทางของอริยสัจ 4 คือการเรียนรู้เรื่อง ปัญหา สาเหตุของปัญหา การดับปัญหาและแนวทางปฏิบัติไปสู่การดับไปของปัญหา มีสติตระหนักรู้ มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีการวางแผนการใช้จ่ายและการใช้ชีวิต ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์เช่น การสวมหน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่างทางสังคม การทำความสะอาดมือ และการใช้เจลหรือยาฆ่าเชื้อ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2563). *มานุษยวิทยากับโรคระบาด: โควิดไวรัส โรคอุบัติใหม่กับงานวิจัยทางมานุษยวิทยา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- บุญญารัตน์ จันทวี, พระครูวิรุฬห์สุตคุณ และทองดี ศรีตระการ. (2563). ศึกษาการพัฒนาความรับผิดชอบต่อของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสารศิลปการจัดการ*, 4(1), 23–33.
- พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. (2528). *สาโรช บัวศรี กับศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- พิมพ์พลอย เพือกพวง. (2561). การศึกษาการกระจายตัวของผู้ป่วยโรคระบาดในระบบข้อมูลสุขภาพด้วยการทำแผนที่ Dasymetric. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*, 12(3), 480–489.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2538). *พุทธธรรม (ฉบับปรับปรุงและขยายความ)*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2558). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พลัม.
- พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2539). *พุทธศาสนากับปรัชญา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (2563, 6 พฤษภาคม). *WHO เตือนการระบาดของโควิด-19 ไม่ยุติลงในเร็ว ๆ นี้*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2563. จาก <https://www.bangkokbiznews.com>
- หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ (2563, 10 พฤษภาคม). *ไทยก้องโลก ร่วมใจเอาชนะโควิด จากนี้วัดฝีมือพื้นประเทศ*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2563. จาก <https://www.thansettakij.com>
- Alley, C., & Sommerfeld, J. (2014). Infectious diseases in time of social and ecological change. *Medical Anthropology*, 33(2), 85–91.
- Barrett, R., Kuzawa, C.W., McDade, T., & Armelagos, G.I. (1998). Emerging infectious disease and the third epidemiological transition. *Annual Review of Anthropology*, 27, 247–271.

- BBC News Thai. (2563, 2 พฤษภาคม). โควิด-19: การระบาดของไข้หวัดใหญ่สเปนเปลี่ยนโฉมหน้าโลกเราไปอย่างไร. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2563. จาก <https://www.bbc.com>
- BBC News Thai. (2563, 4 พฤษภาคม). ไวรัส โคโรนา: ที่มา อาการ การรักษาและการป้องกันโรคโควิด-19. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2563. จาก <https://www.bbc.com>
- Brown, H., & Nading, A. (2019). Introduction: Human animal health in Medical Anthropology. *Medical Anthropology Quarterly*, 33(1), 5–23.
- Bureau of Epidemiology, Thailand. (2558). โรคระบาดในฤดูฝน (Epidemic in rainy). สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2563. จาก http://www.boe.moph.go.th/files/news/20140602_72364531.pdf.
- Money Buffalo. (2563, 16 เมษายน). 6 โรคระบาดครั้งใหญ่ของโลก. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2563. จาก <https://www.moneybuffalo.in.th>
- Nguyen, V. (2017). Viral speed: Infrastructure, Connectivity, Ontogeny; or, Notes on the Molecular Epidemiology of Epidemics. *Cultural Anthropology*, 32(1), 28–34.
- Qiu, W., Rutherford, S., Mao, A., & Chu, C. (2017). The Pandemic and its Impact. *Health, Culture and Society*. 9–10, 1–11.